

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1929 antama kertomus¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja A. E. Leino, jäsenenä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimittaja E. Härmä ja toimittaja M. Paasivuori. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten maalari U. Nurminen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimiston johtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa. Sen kokouksissa käsitellyistä kysymyksistä on pöytäkirjaan kirjoitettu yhteensä 60 pykälää. Enin osa näistä koskee toimiston välitystoimintaa y. m. juoksevia asioita. Yleisempää laatua olevista kysymyksistä mainittakoon ennen muita kysymys kunnallisen ammatinneuvonnan järjestämisestä Helsingissä. Eräässä asiaa koskevassa komiteanmietinnössä oli tämä neuvontatoimi ehdotettu annettavaksi työnvälitystoimistolle, jonka johtokuntaa, sen käsitellessä ammatin-neuvonta-asioita, olisi täydennettävä erällä itseoikeutetuilla jäsenillä. Asiasta antamassaan lausunnossa johtokunta puolestaan ehdotti, että sanotun neuvontatoiminnan johto, jos tämä toiminta työnvälitystoimistoon yhdistetään, annettaisiin erikoiselle, pariteettiperiaatteen mukaisesti kokoonpannulle alajohtokunnalle, samaan tapaan kuin merimiesvälityksen johto nykyään sekä että käytännölliseen neuvontatyöhön otettaisiin erikoinen ammatinneuvoja.

Työsuhteita ja työmarkkinain tilaa käsitteli johtokunta useaan kertaan antaen niistä lausuntoja kaupungin viranomaisille ja sosialiministeriölle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastonjohtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina U. Vinha ja K. I. Vuolanne. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S. Rechartt ja A. Vallinheimo. Ylimääräisenä apulaisena naisosastoilla toimi rouva A. Salmi. Vahtimestareina olivat V. Jyrkänne ja J. A. Sivenius.

Toimiston liike. Sen johdosta, että kertomusvuoden jälkipuoliskolla paikkakunnan työoloissa tapahtui jyrkkä käänne huonompaan, lisääntyi työhakemusten määrä huomattavan runsaasti, jopa siinä määrin, että tungoksen lievittämiseksi toimiston huoneistossa oli tarpeen järjestää väliaikainen haarakonttori Vallilaan. Konttori aloitti toimintansa marraskuun 20 p:nä. Työtarjousten ja välitysten määrä sen sijaan jonkun verran väheni.

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulokkotiedet, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1930.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1929.		1928.		Lisäänns vuonna 1929 verrattuna vuoteen 1928.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä	16,736	41.6	11,849	34.8	+ 4,887	+ 41.2
Naisten »	23,540	58.4	22,164	65.2	+ 1,376	+ 6.2
Yhteensä	40,276	100.0	34,013	100.0	+ 6,263	+ 18.4

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 16,922 (edell. v. 12,567) eri henkilöä, niistä 8,617 (5,127) miestä ja 8,305 (7,440) naista. Työtä hakevia eri henkilöitä oli siis miehiä 3,490, naisia 865 enemmän kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan miehet 8,119 (6,722) ja naiset 15,235 (14,724) eli yhteensä 23,354 (21,446) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakoutuivat työnhakijat vuonna 1929 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,902	80.1	5,914	71.2	12,816	75.7
Muilla paikkakunnilla	1,715	19.9	2,391	28.8	4,106	24.3
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Vieraspaikkakuntalaisten prosenttimäärä, joka edellisenä vuonna oli 32.7, on melkoisesti pienentynyt, kun edellisenä vuonna täällä työnhaussa oleskellut maaseudun työväki, työolojen kiristyttyä, kertomusvuonna suureksi osaksi palasi jälleen kotipaikoilleen.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	3,440	39.9	1,301	15.7	4,741	28.0
Yksinäisiä	5,177	60.1	7,004	84.3	12,181	72.0
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Edellisenä vuonna oli miehistä yksinäisiä 70.5 %, naisista 87.2 % ja kaikista työnhakijoista 80.4 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	7,314	84.9	7,565	91.1	14,879	87.9
Ruotsinkielisiä	1,279	14.8	726	8.7	2,005	11.9
Muunkielisiä	24	0.3	14	0.2	38	0.2
Yhteensä	8,617	100.0	8,305	100.0	16,922	100.0

Edellisenä vuonna oli kaikista työnhakijoista suomenkielisiä 85.3 %, ruotsinkielisiä 14.3 % ja muunkielisiä 0.4 %.

¹⁾ Perheellisiin on ryhmittäessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmittäessä ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

Tarjotut paikat. Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 28,333, joista miesten paikkoja 7,018 eli 24.8 % ja naisten paikkoja 21,315 eli 75.2 %. Edelliseen vuoteen verraten väheni miehille tarjottujen paikkain luku 495:llä eli 6.6 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,035 eli 4.6 % sekä yhteensä 1,530 eli 5.1 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,450	91.9	19,256	90.3	25,706	90.7
Muulla	568	8.1	2,059	9.7	2,627	9.3
Yhteensä	7,018	100.0	21,315	100.0	28,333	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1929.		1928.		Lisäännys (+) vuonna 1929 verrattuna vuoteen 1928.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja ..	6,774	27.3	7,142	28.5	—368	—5.2
Naisten » ..	17,998	72.7	17,958	71.5	+ 40	+0.2
Yhteensä	24,772	100.0	25,100	100.0	—328	—1.3

Vähennys miesten välityksissä johtuu siitä, että työtarjojousia oli vähemmän kuin edellisenä vuonna. Naisten välitykset ovat pysyneet entisellään siitä huolimatta, että tarjotut paikat ovat melkoisesti vähentyneet. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että kertomusvuoden loppupuolella ei ollut yhtä suurta puutetta palvelijattarista kuin useana edellisenä vuonna, joten tarjotut paikat on saatu tarkempaan täytetyksi.

Missä määrin toimisto voi tyydyttää työvoiman kysyntää Helsingissä ja muilla paikkakunnilla, osoittavat seuraavat luvut. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,270	97.2	16,764	87.1	23,034	89.6
Muulla	504	88.7	1,234	59.9	1,738	66.2
Yhteensä	6,774	96.5	17,998	84.4	24,772	87.4

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 95.1 %, naisille tarjotuista 80.3 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 84.1 %. Prosenttimäärien kohoaminen aiheutui etupäässä siitä, että maaseudulle tarjotut paikat on voitu täyttää entistä tarkempaan, kun työnhakijoita on ollut runsaammin ja työolot omalla paikkakunnalla ovat olleet ahtaat.

Ammattialan mukaan ryhmittyvät työnhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	103	492	595	211	514	725	184	404	588
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	1 380	90	1470	93	24	117	88	23	111
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	211	13	224	19	—	19	18	—	18
Kemiallinen teollisuus	6	74	80	7	55	62	7	55	62
Nahka- ja karvateollisuus..	62	32	94	3	1	4	3	1	4
Kehruu- ja kutomateollisuus	1	58	59	—	—	—	—	—	—
Pukutavara- ja puhdistus- teollisuus	18	735	753	—	728	728	—	715	715
Paperiteollisuus	17	60	77	—	2	2	—	1	1
Puuteollisuus	336	95	431	55	100	155	52	99	151
Rakennusteollisuus	6 435	1 364	7 799	2 254	947	3 201	2 236	930	3 166
Valaistuslaitokset	95	12	107	20	4	24	19	4	23
Ravinto- ja nautintoainet.	38	245	283	8	79	87	8	71	79
Graafillinen teollisuus	80	19	99	5	2	7	4	1	5
Teollisuus ja käsityö, luo- kittamattomat.....	137	—	137	22	—	22	21	—	21
<i>Kauppa- ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	847	854	1 701	135	450	585	111	302	413
Meri- ja satamaliikenne	2 388	154	2 542	662	91	753	627	82	709
Maaliikenne	432	—	432	102	—	102	98	—	98
Ravintola- ja hotelliliike ..	30	3 612	3 642	16	2 818	2 834	15	2 622	2 637
<i>Sekatyöt, luokitamattomat</i>	2 518	2 065	4 583	2 729	1 467	4 196	2 715	1 463	4 178
<i>Taloustoimet</i>	—	13 097	13 097	—	13 620	13 620	—	10 968	10 968
<i>Erinäiset toimet</i>	381	59	440	65	26	91	60	18	78
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	1 221	410	1 631	612	387	999	508	239	747
Yhteensä	16 736	23 540	40 276	7 018	21 315	28 333	6 774	17 998	24 772

Kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, on miesosastoilla tehty työnhakemuksia eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittelemattomien sekatoiden, meri- ja satamaliikenteen ja metalliteollisuuden alalla. Naisosastoille tehdyistä työnhakemuksista tulee ylivoimaisesti suurin osa taloustoimien osalle, sitten seuraavat ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt sekä rakennusteollisuus.

Työtarjouksia oli miehille eniten luokittelemattomien sekatoiden, sen jälkeen rakennusteollisuuden, sitten meri- ja satamaliikenteen alalta. Naisille tarjottuista paikoista oli runsaasti enemmän kuin puolet taloustoimien alalta. Muista toimialoista tarjosivat työpaikkoja naisille eniten ravintola- ja hotelliliike, luokittelemattomat sekatyöt ja rakennusteollisuus.

Toimitetut välitykset jakaantuivat eri toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jääneitä paikkoja on huomattavammin maa- ja metsätalouden alalta, kauppa-alalta, ravintola- ja hotelliliikkeen ynnä taloustoimien alalta sekä käskyläisten ja oppilaiden paikkoja. Syynä välitysten raukeamiseen oli muilla aloilla enimmäkseen yleinen työnhakijain puute alkupuolella vuotta; kauppa-alalla tarjotut samoin kuin käskyläisten paikat jäivät täyttämättä suureksi osaksi työnhakijain puuttuvan tai puutteellisen ruotsinkielen taidon vuoksi.

*Merimiesten työnvälitys*¹⁾. Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1929 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, laivanvarustajain edustajina merikapteenit H. Andersson ja A. Vihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjien unionin sihteeri K. Ahonen ja saman järjestön asiamies M. Hjelmmann. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. Höök, jälkimmäisten merimies N. Karlsson.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,388 (edell. v. 1,569) eri työnhakijaa kaikkiaan 2,269 (2,494) työhakemusta. Työnhakijoita oli helsinkiläisiä 474 eli 34.1 % ja vieraspaikkakuntalaisia 914 eli 65.9 %. Perheellisiä oli hakijoista 146 eli 10.5 % ja yksinäisiä 1,242 eli 89.5 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston hakijoista suomenkielisiä 979 eli 70.5 %, ja ruotsinkielisiä 394 eli 28.4 % ja muunkielisiä 15 eli 1.1 %.

Työtarjouksia tehtiin osastoon kaikkiaan 663 (edell. v. 1,081), joista Helsinkiin 430 eli 64.9 % ja muille paikkakunnille 233 eli 35.1 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista täytti osasto 420 eli 97.7 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 214 eli 91.8 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 634 eli 95.6 %.

Kuten edellisestä huomataan, on sekä työnhakemusten että työtarjousten määrä huomattavasti pienempi kuin edellisenä vuonna. Tämä johtunee osaksi, varsinkin työtarjouksiin nähden, siitä, että osasto muiden miesosastojen mukana joutui muuttamaan sataman varrelta syrjäisempään paikkaan, mutta etupäässä kuitenkin siitä syystä, että kertomusvuonna kaupungin satama oli talvella pitkän aikaa suljettuna.

Merimiesosaston liikkeen jakaantuminen eri kuukausien osalle selviää seuraavasta asetelmasta.

	Työ- hakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja Yht.	Niistä muualle.
Tammikuu	234	31	30	4
Helmikuu	138	7	7	3
Maaliskuu	140	12	12	9
Huhtikuu	370	80	73	27
Toukokuu	346	94	92	46
Kesäkuu	229	98	90	26
Heinäkuu	252	91	90	31
Elokuu	246	81	75	24
Syyskuu	244	87	79	16
Lokakuu	230	40	30	16
Marraskuu	208	48	32	9
Joulukuu	192	24	24	3

Huhti—syyskuun välinen aika on kuten aikaisemminkin ollut vilkkaan, tammi—maaliskuun ja loka—joulukuun hiljaisen sesongin aika. Vilkkainta oli liike huhti- ja toukokuussa, hiljaisinta helmi- ja maaliskuussa.

Eri päällystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

¹⁾ Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen.

	Työ- hakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	49	2	2
Perämiehet	76	49	32
Koneenkäyttäjät	306	84	81
Kansimiehistö	637	219	217
Konemiehistö	1,015	245	243
Keittiöhenkilökunta	174	50	47
Muut toimet	12	14	5
Yhteensä	2,269	663	627

Välitys laivanpäällikön paikkoihin on edelleen ollut perin vähäistä. Perämiesten välitys on pysynyt entisellään. Sekä kansi- että konemiehistön välitys on ollut melkoisesti pienempi kuin edellisenä vuonna, johtuen aikaisemmin mainituista syistä. Keittiöhenkilökunnan sekä muiden toimien välitys on niinkään hiukan vähentynyt.

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1929. Miesten työaloilla olivat työsuhteet koko vuoden melkoisesti huonommat kuin edellisenä vuonna ja vuoden lopulla jopa huonommat kuin milloinkaan sitten vuoden 1917, jolloin sotavarustoiden äkkiä loputtua työmarkkinoilla syntyi paniikki. Kun useita vuosia erittäin vilkkaana jatkunut rakennustoiminta, joka oli houkuttellut tänne verrattain paljon vieraspaikkakuntalaista työväkeä, vuoden 1928 lopulla alkoi hiljetä, oli kertomusvuoden alussa miespuolista työväkeä vapaana ja toimistossa työhakijoina huomattavasti runsaammin kuin edellisenä vuonna.

Työpuutteen poistamiseksi järjesti kaupunki talvikautena monenlaisia hätäaputoita: miehille etupäässä erilaisia katu- ja satamarakennustöitä sekä kallion louhintaa, naisille ompelu- y. m. käsitöitä naisten työtuvissa sekä näiden yhteydessä toimivilla kurseilla. Tammi—huhtikuussa osoitti toimisto näihin töihin 408 miestä ja 104 naista.

Myöhäisen kevään johdosta alkoivat työolot huomattavasti vilkastua vasta toukokuun puolivälissä. Kesäkuukausina olivat työt yleensä säännöllisessä käynnissä, joskaan rakennustoiminta ei ollut yhtä vilkasta kuin edellisenä kesänä. Syyskuun lopulla alkoivat työnhakijat sitten uudestaan kerääntyä toimistoon ja siitä lähtien oli miespuolisia hakijoita kuukausittain enemmän kuin vastaavana vuodenaikana milloinkaan toimiston olemassaolon aikana. Myöskin naispuolisten lukumäärä nousi yli kaksinkertaisesti edelliseen vuoteen verraten. Kaupunki oli näin ollen pakoitettu järjestämään jälleen hätäaputoita jo lokakuussa. Vuoden loppuun mennessä osoitti toimisto näihin 1,116 miestä sekä työtupiin ja kurseille yhteensä 270 naista. Kun työttömien määrä näiden työhönoisotusten jälkeenkin jäi huolestuttavan suureksi, jakoi kaupunki joulukuun alusta lähtien suoranaista avustusta vuokriin ja ruokaan niille työttömille, joita ei voitu sijoittaa hätäapu- tai muihin töihin. Tässä avustustoiminnassa oli myös toimistolla raskas tehtävänsä, kun avustuksen anojain hakemukset kirjoitettiin toimistossa ja toimiston tuli huolehtia siitä, että kukin anoja vuorollaan tuli huomioonotetuksi. Avustusten toimeenpanoa varten asetetussa toimikunnassa oli toimisto myös edustettuna.

Työolojen vaihtelujen valaisemiseksi vuosina 1929 ja 1928 esitettäköön tässä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla.

	1929.			1928.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	1,072	342	1,414	696	431	1,127
Helmikuu	842	210	1,052	534	401	935
Maaliskuu	823	199	1,022	610	328	938
Huhtikuu	797	343	1,140	507	325	832
Toukokuu	677	191	868	332	238	570
Kesäkuu	465	207	672	273	213	486
Heinäkuu	409	249	658	199	194	393
Elokuu	475	244	719	224	203	427
Syyskuu	668	419	1,087	269	185	454
Lokakuu	1,124	579	1,703	318	191	509
Marraskuu	1,771	644	2,415	507	292	799
Joulukuu	2,363	712	3,075	687	216	903

Muutamilla tärkeimmillä työaloilla vallinneista työsuhteista mainittakoon vielä seuraavaa:

Maataloudessa oli verrattain hyvät työsuhteet koko vuoden. Naispuolisesta väestä oli keväällä ja syksyllä ajoittain tuntuva puute.

Metalliteollisuudessa olivat työt alkupuolella vuotta jokseenkin säännöllisessä käynnissä, mutta syyskuusta lähtien vallitsi kireä aika, joka aiheutti työttömyyttä sellaistenkin ammattilaisten keskuudessa kuin seppiä, valajien y. m., joita edellisinä vuosina vain poikkeustapauksissa on ollut työttöminä.

Kivi-, savi- ja lasiteollisuudessa oli niinkään kesän aikana säännölliset työsuhteet, mutta lopulla vuotta supistuivat ne perin vähiin, jonka vuoksi toimistossa jo marraskuusta lähtien oli vapaana joukko tämän alan ammattiväkeä, joka edellisinä vuosina oli ollut työssä ympäri vuoden.

Rakennustoiminta, joka useana edellisenä vuonna on paikkakunnalla ollut erittäin vilkas, oli koko kertomusvuoden tuntuvasti hiljaisempaa ja lamaantui syksyllä miltei täydelleen. Toimistossa oli työttömänä vuoden lopulla n. 1,500 miespuolista rakennustyöläistä sekä lisäksi n. 200 naispuolista rakennusapuria. Ja kuitenkin oli suurin osa syyskautena hätäaputöihin osoitetuista rakennustyöväkeä.

Kauppa-alallakin oli liike koko vuoden hiljaisempaa kuin edellisenä vuonna. Syksyllä, rahamarkkinain yhä kiristyessä tapahtui useita liikkeiden lopettamisia ja melkoinen joukko nuorempia konttori- ja liikeapulaisia joutui työttömiksi.

Taloustoimen alalla oli työväkeä runsaammin kuin edellisenä vuonna. Talouspalvelijattarista oli kyllä alkuvuodesta edelleen puute, mutta vuoden lopulla oli toimistossa työnhakijoita enemmän kuin työtarjoajia.